

Drodzy rodzice!

Korzystając z sytuacji, że obecnie spędzamy więcej czasu z dziećmi w domu, chciałam zaproponować Wam zabawy słuchowe, które możecie wykorzystać podczas przebywania ze swoimi pociechami.

Wszyscy doskonale wiemy, że prawidłowy słuch jest szczególnie ważny u dziecka, gdyż warunkuje to nie tylko prawidłowy rozwój głosu i mowy oraz opanowanie odpowiednich form językowych, lecz także wpływa na ogólny rozwój dziecka. Dlatego też warto dbać od początku o właściwy rozwój percepcji słuchowej u dzieci.

Zabawy słuchowe posegregowałam, według etapów kształtowania się funkcji słuchowych:

**1. Reakcja na dźwięki** – obserwujemy dziecko w sytuacji, kiedy w jego otoczeniu odtwarzane są dźwięki ( dzwonek telefonu, odkurzacz, pukanie do drzwi, odkręcanie wody ), sprawdzamy czy dziecko odwraca głowę w kierunku źródła dźwięku, jeśli jest nieuważne , zwróć uwagę dziecka na dźwięk, np., powiedz „słyszę dzwonek telefonu”, jeśli nie reaguje sprawdź koniecznie słuch dziecka.

Tutaj proponuję zabawy :

1. Zabawa „ Dźwięk – ruch, brak dźwięku – stop”, umawiamy się z dzieckiem, że jak usłyszy dźwięk dzwoneczka to wykonuje ruch, np. maszeruje w miejscu lub po pokoju, podskakuje, natomiast w czasie pauzy zatrzymuje się, nie rusza się. W zabawie tej ćwiczymy również pamięć - zapamiętanie ustaleń oraz określonych reakcji ruchowych.

2. Zabawa „Co słyszą moje uszy?” - porównywanie wrażeń słuchowych z zasłoniętymi i odsłoniętymi uszami , zastanówcie się razem, dlaczego uszy są ważne, co im zawdzięczamy.

**2.Rozpoznawanie dźwięków** – uczymy dziecko rozpoznawać dźwięki dochodzące z najbliższego otoczenia, głosy przyrody, odgłosy wydawane przez różne przedmioty codziennego użytku, dźwięki wydawane przez instrumenty perkusyjne, głosy wydawane przez zwierzęta, przez pojazdy.

Tutaj proponuję zabawy:

3. Zabawa „Rozpoznaj dźwięk”

- zabawa z przedmiotami codziennego użytku wydającymi dźwięki, np. klucze, monety, pudełko z kaszą, butelka z wodą, pudełko zapalek.

Dorosły prezentuje dźwięki przedmiotów, nazywając je. Po prezentacji zaczynamy zabawę w rozpoznawanie, dziecko nie może widzieć podczas odgadywania przedmiotów, może mieć oczy zawiązane chustką lub może się odwrócić plecami

- zagadki z instrumentami – cymbałki, bębenek, dzwoneczek, grzechotka itp.

Dorosły zapoznaje dziecko z dźwiękiem wydawanym przez dany instrument i nazywa go. Dziecko odwraca się i słucha instrumentu, odgaduje i sprawdza, jeśli nie pamięta nazwy może wskazać gestem instrument

- zabawa „Rozpoznajemy odgłosy” - z klatki schodowej, podwórka, drugiego pokoju, kuchni, łazienki, np. słyszę jadący samochód, gra telewizor, w kuchni włączony jest czajnik, w łazience szumi woda,

- zabawa w odgadywanie różnych głosów zwierząt, ludzi oraz dźwięków otoczenia, przyrody, pojazdów – tutaj możemy wykorzystać różne płyty zawierające nagrania różnych dźwięków lub multimedialne programy edukacyjne ( np. „Zwierzaki” wydawnictwo Seventh Sea ). Dorosły włącza nagranie pokazuje planszę z różnymi obrazkami. Dziecko określa nazwę zwierzęcia, przedmiotu, pojazdu lub głos człowieka, przyrody oraz wskazuje właściwy obrazek.

**3. Różnicowanie dźwięków** - możemy wykorzystać w tej zabawie przedmioty codziennego użytku np. pokrywkę od garnka, blachę do pieczenia ciasta, drewniany tłuczek lub instrumenty np. cymbalki, bębenek itp. Przed rozpoczęciem zabawy prezentujemy dźwięki i wyjaśniamy pojęcia : długi - krótki, głośny - cichy, wysoki ( cienki ) - niski ( gruby ), wolno – szybko, mało – dużo. Tutaj proponuję zabawy:

–różnicowanie dźwięków pod względem natężenia

4. Zabawa „Jaki dźwięk słyszysz – cichy czy głośny?” - dorosły prezentuje dźwięk a dziecko odgaduje używając określeń głośny, cichy lub używając umówionych gestów np. uniesiona ręka – głośny, ręka w dół - cichy

– różnicowanie dźwięków pod względem częstotliwości

5. Zabawa „Jaki dźwięk słyszysz – wysoki czy niski?” - dorosły prezentuje dźwięk a dziecko odgaduje używając określeń wysoki, niski lub wskazując odpowiedni obrazek np. mały dzwonek – wysoki dźwięk, duży dzwonek – niski dźwięk

- różnicowanie dźwięków pod względem czasu trwania

6. Zabawa „Jaki dźwięk słyszysz – długi czy krótki ?” - dorosły prezentuje dźwięk a dziecko odgaduje używając określeń długi, krótki lub dopasowując odpowiednią długość paska papieru ( długi , krótki )

- różnicowanie dźwięków pod względem tempa

7. Zabawa „Jaki słyszysz dźwięk szybki czy wolny?” - dorosły prezentuje dźwięk a dziecko odgaduje używając określeń wolno, szybko lub z wykorzystaniem odpowiedniego gestu np. kręcenie rękami młynków w wolnym tempie i w szybkim.

**4. Lokalizowanie dźwięków** – w zabawie tej określamy miejsce, z którego dochodzi dźwięk i wskazujemy kierunek.

Tutaj proponuję zabawy:

8. Zabawa „Szukamy dźwięku” - rodzic chowa, a dziecko szuka ukrytego przedmiotu, który wydaje dźwięk ( np., budzik, telefon grająca zabawka itp. ).

9. Zabawa „Skąd dochodzi dźwięk?” - rodzic ukrywa grający przedmiot, a dziecko wskazuje kierunek z zamkniętymi oczami.

10. Zabawa „Daleko czy blisko?” - rodzic ukrywa przedmiot a dziecko określa odległość od dźwięku : daleko lub blisko.

**5. Pamięć słuchowa** - zabawy kształcące pamięć słuchową polegają na zapamiętywaniu i odtwarzaniu sygnałów dźwiękowych.

Tutaj proponuję zabawy:

11. Zabawa „Ile razy?” - zapamiętywanie liczby sygnałów, rodzic wystukuje, a dziecko wysłuchuje, przelicza i zapamiętuje ile razy zagrał np. dzwoneczek, następnie określa liczbę powtórzeń za pomocą palców, patyczków lub kartoników z cyframi

12. Zabawa „Zapamiętaj i odtwórz usłyszany rytm” - rodzic wystukuje rytm, a dziecko wysłuchuje i odtwarza go na swoim dzwoneczku lub innym instrumencie, lub klaszcząc w dłonie, lub tupiąc nogami, lub też odtwarza go za pomocą np. patyczków w układzie przestrzennym , tzn układając patyczki na podłodze zgodnie z usłyszonym rytmem

- odtwarzanie sekwencji rytmów granych na bębnie np. : głośny, głośny, cichy; głośny, cichy, cichy; cichy, głośny, cichy, głośny; cichy, cichy, głośny, głośny; cichy, głośny, głośny, cichy

itd

- odtwarzanie sekwencji rytmów granych na pianinie np., wolno-wolno-szybko; szybko-wolno-szybko; szybko-szybko-wolno; szybko-wolno-szybko-wolno itp.

**6. Pamięć słowna** – zabawy rozwijające pamięć słowną polegają na zapamiętywaniu kolejności słów w zdaniu, poleceń do wykonania.

Tutaj proponuję zabawy:

13. Zabawa - „Daj mi / wyjmij” – do zabawy tej będzie potrzebny woreczek lub nieprzezroczysta reklamówka i kilka drobnych zabawek lub przedmiotów codziennego użytku. Wkładamy przedmioty do woreczka (zaczynamy od 3-5 przedmiotów). Każdy przedmiot nazywamy przynajmniej 2- krotnie. Część zasadnicza ćwiczenia polega na wykonaniu polecenia: „Daj mi (wyjmij) lalkę, misia”. Następnie wydłużamy zadanie „Daj lalkę, misia, klocek”. Starajmy się przestrzegać kolejności wyjmowanych przedmiotów. Zadanie można utrudnić poprzez dodanie kolejnych elementów. Robimy to tylko wtedy, gdy dziecko dobrze zapamiętało poprzednie polecenie (liczbę i kolejność nazw przedmiotów).

14. Zabawa „Znajdź i ułóż kolejno” – zabawa ta wymaga przygotowania kilku obrazków. Najpierw razem z dzieckiem nazywamy desygnaty przedstawione na obrazkach, a następnie „na oczach dziecka” zakrywamy i mieszamy obrazki. Przystępujemy do części zasadniczej. Mówimy do dziecka „znajdź i ułóż kolejno: kurę i kaczkę”, potem dodajemy więcej wyrazów, np. kurę, psa, kota... dziecko rozpoczyna układanie dopiero wtedy, gdy zakończymy wyliczanie nazw zwierząt.

15. Zabawa „Miś na wycieczce” - najpierw bawimy się z dzieckiem wykonując jedną czynność i wielokrotnie ją nazywając. Potem, w trakcie zabawy, następuje zasadniczy moment – opowiadamy dziecku historyjkę: „Miś spotkał w lesie skrzata, który ma czarodziejską moc”. Od tej chwili miś wykonuje tylko te czynności, które podyktuje mu skrzat. Tutaj wymyśliłyśmy czynności do wykonania przez misia np. pływanie, wchodzenie na drzewo, jedzenie miodku, spanie, mycie się, spacer po lesie. Najpierw mówimy dwie czynności, później po prawidłowym wykonaniu zadania przez misia- dziecko zwiększamy liczbę do trzech, czterech.

16. Zabawa „Zapamiętywanie nazw kolorów” - wymieniamy nazwy kolorów, dziecko słucha i zapamiętuje, następnie powtarza, zaczynamy od zapamiętania kolejności 2 nazw kolorów, stopniowo zwiększając ich liczbę. Podobnie możemy się bawić wymieniając desygnatów z poszczególnych kategorii, np. owoce, warzywa, pojazdy, zabawki, ludzie, urządzenia elektryczne, ubrania itp. Możemy też łączyć desygnaty z danej kategorii np. wymieniając: samochód, banan, pralka, spódnica. Ważne jest, żeby dziecko zapamiętało prawidłową liczbę i kolejność desygnatów.

**7. Słuch fonemowy** – zabawy te będą polegały na dzieleniu wyrazów na sylaby z jednoczesnym stukaniem w rytm wypowiedzianych sylab.

Tutaj proponuję zabawy:

17. Zabawa „Ćwiczenia analizy słuchowej z dzwonkiem” - podajemy dziecku dowolne słowa najpierw dwusylabowe, później trzy- i czterosylabowe, następnie wypowiadamy razem z dzieckiem słowo dzieląc go na sylaby z równoczesnym graniem na instrumencie, dziecko może też samo wymyślać słowa i wypowiadać je dzieląc na sylaby z równoczesnym graniem na instrumencie

18. Zabawa „Ćwiczenia syntezy słuchowej z dzwonkiem – Jaki to wyraz?” - teraz dorosły wypowiada słowo z równoczesnym rytmicznym dźwiękiem dzwoneczkami, a zadaniem dziecka jest odgadnąć jakie to słowo. Możemy też wprowadzić wersję z utrudnieniem – tzn. wysłuchanie

przez dziecko, jaki to wyraz z jednoczesnym wplataniem dźwięku dzwonka pomiędzy wypowiedzane sylaby np. BA – dzwonek – RA – dzwonek – NEK – dzwonek (baranek)

19. Zabawy rozwijające słuch fonemowy u starszych dzieci

– zabawa „Co słyszysz?” - wypowiadamy słowo a zadaniem dziecka jest określenie sylaby lub głoski na początku wyrazu

- zabawa „Wymyśl słowo” - dorosły podaje sylabę lub głoskę, a zadaniem dziecka jest wymyślenie słowa zaczynającego się określoną sylabą lub głoską;

- wyszukiwanie w pomieszczeniu, na obrazku wyrazów na określoną sylabę lub głoskę,

- wyszukiwanie wyrazów, przedmiotów, które kończą się podaną sylabą lub głoską;

- zabawa w ciąg słów - jedno słowo zaczyna się na ostatnią literę poprzedniego, podajemy dziecku słowo, wspólnie lub dziecko samodzielnie określa na jaką głoskę się kończy, a następnie tworzy nowe słowo na taką samą głoskę jaką kończył się poprzedni wyraz, itd

- zabawa „gdzie ukryła się sylaba?” - podajemy dziecku słowo, mówimy, żeby odpowiedziało gdzie jest dana sylaba ( np. BA ): na początku, w środku czy na końcu słowa

- zabawa „gdzie ukryła się głoska?” - podajemy dziecku słowo, mówimy, żeby odpowiedziało gdzie jest dana głoska ( np. B ): na początku, w środku czy na końcu słowa